

STRESZCZENIE

Rozprawa doktorska zatytułowana *Kreacje tożsamości w polskich przekładach najnowszych anglosaskich retellingów young oraz new adult* oświęcona jest analizie wybranych, przełożonych na język polski retellingów baśni oraz utworów należących do kanonu literatury zachodnioeuropejskiej kategorii young adult oraz new adult, adresowanych do niedorosłych odbiorców i odbiorczyń. Praca koncentruje się na sposobach konstruowania i przekształcania tożsamości bohaterów i bohaterek w kontekście współczesnych przemian kulturowych oraz społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem perspektyw postfeministycznych i wywodzących się z czwartej fali feminizmu, a także – w mniejszym stopniu – współczesnych kreacji męskości. Analizie poddane zostają redefinicje ról płciowych, obecność elementów queerowych oraz zagadnienia związane z pochodzeniem etnicznym postaci, a także inne komponenty narracyjne, które modyfikują lub podważają status *quo ante* „oryginałów”.

W części teoretycznej, obejmującej pierwszy rozdział pracy, wprowadzono kluczowe pojęcia i terminologię niezbędne do dalszych analiz. Przedstawiono ujęcia teoretyczne kanonu literackiego oraz omówiono jego współczesne postrzeganie w kontekście rewizji i reinterpretacji. Istotną część rozdziału stanowi analiza wybranych nurtów feministycznych – postfeminizmu oraz czwartej fali feminizmu – które wyznaczają ramy interpretacyjne dla sposobów konstruowania kobiecości i męskości w kulturze popularnej. W tym kontekście odwołano się również do teorii męskości Raewyn Connell, wskazując jej użyteczność w badaniu relacji płci oraz hierarchii władzy obecnych w omawianych utworach. Ponadto zaprezentowano funkcje tradycyjnej baśni oraz główne kierunki jej współczesnych rewizji, a rozdział zamknięto omówieniem definicji i specyfiki retellingu oraz charakterystyką literatury young adult i new adult jako istotnego kontekstu dla analizowanych tekstów.

Część analityczna rozprawy obejmuje rozdziały drugi i trzeci. W rozdziale drugim przeanalizowano wybrane retellings baśni, koncentrując się na czterech dominujących strategiach reinterpretacyjnych: narracjach ukazujących walkę bohaterek z opresyjnym, androcentrycznym systemem społeczno-politycznym w dystopijnych światach przedstawionych; reimaginacjach zmieniających zakończenia losów protagonistek i wynikającą z nich wykładnię moralno-etyczną „pierwowzorów”; utworach opartych na redefinicji postaci antagonistycznych, w tym na zjawisku demonstryfikacji czarnych charakterów oraz tekstach podejmujących dekonstrukcję ról i stereotypów płciowych. W trzecim rozdziale przedmiotem analizy stały się retellings dzieł należących do kanonu literatury zachodnioeuropejskiej, w tym reinterpretacje dramatów Williama Shakespeare’a (*Romeo i Julia*, *Makbet*) oraz reimaginacje klasycznych utworów literatury gotyckiej (*Frankenstein* Mary Shelley i *Dracula* Brama Stokera).

Słowa kluczowe: retelling, tożsamość, new adult, young adult, kanon literacki, baśń